

برندهٔ جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۴

جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۴، به نویسندهٔ پنجاه و هشت ساله اتریشی، خانم الفریده یلینک Elfriede Jelinek، برای استفاده از لحن آهنگین و گوشنواز در داستانها و نمایشنامه‌هایش، تسلط استادانه او بر ریزه کاریها و پیچیدگیهای زبان و نیز قدرت قابل تحسین در افشاگری عادات و قراردادهای کلیشه‌ای مبتذل دنیای امروز که انسانها را بر بند کشیده و تحت انقیاد خود در آورده‌اند، در تاریخ ۷ اکتبر ۲۰۰۴ اعطاء گردید.

با دریافت این جایزه، او موفق شد نام خود را در شماره‌زنی که در طول تاریخ، برنده جایزه نوبل ادبیات شده‌اند، جاودانه کند.

در سال ۱۹۰۳، یعنی تنها دو سال پس از اینکه آکادمی سلطنتی سوئد شروع به کار نمود، جایزهٔ نوبل برای اولین بار به یک زن، ماری کوری Marie Curie داده شد و از آن زمان به بعد ۳۴ زن در رشته‌های مختلف برندهٔ جایزهٔ نوبل شده‌اند.

وجود زنی به نام برتافون شوتز Bertha Von Suttner آکادمی را بر آن داشت تا جایزهٔ نوبل صلح را برای اولین بار بنیان نهد.

تاکنون زنان توانسته‌اند در تمامی رشته‌ها به جز اقتصاد که در سال ۱۹۶۸ وارد جریان جایزهٔ نوبل گردید، برندهٔ این جایزه شوند.

جایزه نوبل ادبیات تمام اشکال آثار ادبی نظیر شعر، رمان، داستان کوتاه، نمایشنامه، مقاله و

سخنرانی را شامل می‌گردد.

الفریده یلینک در ۲۰ اکتبر ۱۹۴۶ در شهر مورزو شلاگ Murzzuschlag، یکی از شهرهای ایالت Styria اشتایرا در اتریش دیده به جهان گشود.

مادرش الگا بوخز که از یکی از خانواده‌های سرشناس وین برخاسته بود، به عنوان مدیر منابع انسانی در یک شرکت بزرگ اتریشی کار می‌کرد و پدرش دکتر فردریش یلینک توانسته بود علی‌رغم یهودی بودن این شانس را بیابد که به هنگام جنگ جهانی دوم، پستی کلیدی و استراتژیک در صنایع کشور احرار نماید و بدین وسیله از شکنجه‌هایی که در آن زمان به یهودیان روا می‌شد، بگریزد.

الفریده از سنین کودکی شروع به آموختن پیانو و ارگ نمود و بعدها تصمیم گرفت برای تحصیل در رشته آهنگسازی به کنسرواتوار وین برود.

پس از اخذ دیپلم در سال ۱۹۶۴، برای تحصیل در رشته تأثر و تاریخ هنر وارد دانشگاه وین گردید و ضمن آن تحصیل در رشته موسیقی و آهنگسازی را نیز به صورت موازی دنبال نمود. الفریده در سال ۱۹۷۱ موفق به اخذ دیپلم نوازندگی ارگ از کنسرواتوار وین گردید.

الفریده یلینک از اوان جوانی شعر می‌سرود ولی شروع رسمی فعالیت ادبی او با انتشار مجموعه شعر Lisas Schakten در سال ۱۹۶۷ بود.

عضویت در جشنهای دانشجویی روز، آثار ادبی او را مستقیماً تحت تأثیر قرار داد و از آن پس آثارش به شکل انتقادات تند اجتماعی در آمد.

در سال ۱۹۷۰، رمان *Wir sind lockvögel Baby!* را به چاپ رسانید. در رمان بعدیش *Michael, Ein Jugendbuch für die Infantilgesellschaft* که در سال ۱۹۷۲ منتشر شد، تصویر روشنی از زندگی دلخواه و مطلوب ارائه نمود. الفریده، پس از انتشار این کتاب چند سالی را در برلین و رم سپری نمود.

یلینک در ۲۸ سالگی با گوتفرید هونگزیبرگ ازدواج نمود و از آن پس زندگیش نیمی در وین و نیمی در مونیخ می‌گذشت.

او توانست با نوشتن آثار ذیل، نام خویش را در جامعه ادبی آلمان پرآوازه سازد:

۱ - *Die Liebhaberinnen* در سال ۱۹۷۵ که در سال ۱۹۹۴ تحت عنوان *Women as Lovers* به انگلیسی برگردانده شد.

۲ - *Die Ausgesperren* در سال ۱۹۸۰ که در سال ۱۹۹۰ با نام *Wonderful, Wonderful* Time به انگلیسی برگردانده شد.

۳ - و بالاخره رمان مشهورش *Die Klavierspielerin* که آنرا مبتنی بر زندگی واقعی خویش

● الفریده یلینک برندهٔ جایزه نوبل ادبیات

در سال ۱۹۸۳ به رشتهٔ تحریر در آورد و در سال ۱۹۸۸ با نام *The Piano Teacher* به انگلیسی ترجمه گردید.

در سال ۲۰۰۱ نیز، میسائل هانه که فیلمی براساس این رمان ساخت. در تمامی این آثار وقایع درون چارچوبی از مشکلات و فشارهای خردکنندهٔ خاص خود به وقوع می‌پیوندند و خواننده خور را رویاروی دنیایی بی‌رحم می‌بیند که از هر سو خشونت، سلطه و بی‌عدالتی عرصه را بر انسانها تنگ و تنگ‌تر کرده‌اند.

یلینک نشان می‌دهد که چگونه کلیشه‌های سرگرمی دنیای امروز علیرغم ابتدال خود به درون ذهن انسان نفوذ کرده‌اند و آنرا در مقابل اختلافات طبقاتی، تبلیغات جنسی و... فلج نموده‌اند. به طور کلی، یلینک در آثار اولیه‌اش بیشتر از انتقاد از نظام سرمایه‌داری و جامعهٔ مصرف‌گرا پرداخته است.

در سالهای دههٔ هشتاد، او به نقد جامعهٔ مرد سالار پرداخته و در رمانهای خود دامهای کشنده‌ای که شخصیت زنان را در خود محصور می‌کند، نشان می‌دهد بی‌آنکه از آنها قهرمانهای مثبت و فعالی بسازد. از اواخر دههٔ هشتاد، نگاه یلینک به نقد فاشیسم و یهود ستیزی قبل و بیگانه ستیزی کنونی در اتریش و آلمان معطوف شده است.

در زمینه دفاع از فمینیسم می‌گوید: «گفتن این نکته که مبارزات فمینیستی دیگر ضرورتی

ندارد، چراکه زنان هر آنچه را که می‌خواسته‌اند تاکنون به دست آورده‌اند، با درک این مسئله که شمار ۱٪ از ثروت کل جهان در دست زنان است، شوخی به نظر می‌رسد.»
در حال حاضر، او مشغول به پایان رسانیدن آخرین اثر خود Bambiland است که در آن آمریکا را به خاطر حمله به عراق، مورد انتقاد قرار داده است.

در رمان Lust که در سال ۱۹۸۹ به رشته تحریر در آمد و در سال ۱۹۹۲ به انگلیسی ترجمه شد، یلینک با پرداختن به موضوع خشونت جنسی علیه زنان، تمدن امروزی را به باد انتقاد می‌گیرد و همین خط مشی را البته کم رنگتر در رمان Gier در سال ۲۰۰۰ با پرداختن به جامعه مرد سالار تکرار می‌کند.

یلینک در رمان Die Kinder der Toten که در سال ۱۹۷۵ منتشر گردید، اتریش را شدیداً مورد انتقاد قرار می‌دهد و از آن به عنوان سرزمین مرگ نام می‌برد. او در وطن خویش چهره‌ای بسیار مبارزه‌طلبانه و انقلابی دارد.

از نظر سبک نوشتاری، یلینک نیز چون دیگر نویسندگان به سیاق پیچیدگی کلامی در مباحث نقد اجتماعی وفادار است. طبیعت آثار یلینک غالباً به آسانی تعریف شدنی نیست چرا که او بین نثر و نظم و واقعیت و تخیل در نوسان است.

به هر حال، در طول سالهای سابقه ادبیش سیر تکامل در آثار او از رمان‌نویسی به درام نویسی تغییر یافته است. اولین نمایشنامه رادیویی او Wem die sonne sinkt ink für manche schon büoschluss. که در سال ۱۹۷۴ اجرا گردید، با استقبال همگانی قابل توجهی روبرو شد. از آن پس، او نمایشنامه‌های بسیاری را در زمینه رادیو و تأثر نوشته است که در آنها توانسته خود را از شر چارچوبهای سنتی و خسته‌کننده رایج برهاند و به سوی مونولوگهای چندآوایی برود. در این سبک، صداهایی که همزمان گویی از ژرفای روان یا تاریخ به گوش ما می‌رسند از برجسته شدن نقش خاصی در نمایشنامه نسبت به سایر کاراکترها جلوگیری می‌کند.
وب سایت او همیشه پذیرای نقطه نظرات و عقاید مختلف علاقه‌مندان است.